

בש"פ 4722/19 - מדינת ישראל נגד סלאמה אבו לטייף

בבית המשפט העליון

בש"פ 4722/19

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

העוררת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: סלאמה אבו לטייף

ערר על החלטות בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
במ"ת 34778-02-19 מיום 1.7.2019 ומיום
9.7.2019 שניתנו על-ידי כב' השופט נ' אבו טהה

בשם העוררת: עו"ד נגה בן סידי

בשם המשיב: עו"ד ירון גיגי; עו"ד שלמה גיגי

החלטה

1. ערר המדינה לפי סעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (כב' השופט נ' אבו טהה) במ"ת 34778-02-19 מיום 1.7.2019, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של המשיב בפיקוח אלקטרוני בבית הוריו, לצד תנאים מגבילים נוספים.

רקע והליכים קודמים

2. ביום 14.2.2019 הוגש נגד המשיב ונאשם נוסף (להלן יחד: הנאשמים) כתב אישום המייחס למשיב ביצוע

עמוד 1

עבירה של שוד (בחבורה ובנשק חם) לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וכן עבירה של נשיאה והובלה של נשק לפי סעיף 144(ב) לחוק העונשין.

3. לפי העולה מכתב האישום, הנאשמים נסעו ברכב לשמורה הסמוכה לעיר רהט, כשברשותם אקדח חצי אוטומטי. באותה עת טיילו המתלוננים בשמורה כשהם רכובים על טרקטורון. הנאשמים עצרו את רכבם לצד המתלוננים בסמוך לתל נגילה שבשמורה, האחד נותר ברכב והשני (להלן: השודד) ירד מן הרכב, רץ אל עבר המתלוננים כשפניו רעולות ובידו האקדח, צעק לעברם וירה ירייה באוויר. בהמשך לכך, הורה השודד לאחד מן המתלוננים להניע את הטרקטורון, ולאחר שהלה ניסה לדבר אל ליבו, ירה השודד ירייה נוספת לכיוון רגלו של המתלונן. בנוסף, השודד כיוון את האקדח אל עבר המתלוננים ודרש מהם למסור לו את הטלפונים הניידים שברשותם, והשניים מסרו לו את הטלפונים. כמו כן, לאחר שכיוון השודד את האקדח לכיוונו של אחד המתלוננים, המתלונן נעתר לבקשתו והניע את הטרקטורון. השודד עלה על הטרקטורון ושני הנאשמים ברחו מהמקום.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה, היא העוררת בענייננו (להלן: המדינה), בקשה למעצר הנאשמים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם. במסגרת הבקשה טענה המדינה, בעיקרו של דבר, כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות לנאשמים בכתב האישום, וכן כי עבירות אלה מקימות עילת מעצר סטטוטורית של מסוכנות. כן נטען, כי ישנו גם חשש משיבוש הליכי משפט. המדינה טענה עוד כי מסוכנותו של המשיב מתגברת לנוכח עברו הפלילי, וכן משום שהמשיב ביצע, לכאורה, את העבירות בעת שהיה תלוי ועומד נגדו מאסר על תנאי.

5. בהחלטתו מיום 29.5.2019 עמד בית המשפט המחוזי על קשיים ראייתיים בתיק, וציין כי "הגם שיש בחומר הראיות פוטנציאל להרשעתו של המשיב [1], הרי שלא השתכנעתי כי הראיות הנסיבתיות מוליכות, בשלב זה, בהכרח למסקנה הגיונית אחת". בהינתן עוצמת הראיות, אשר יש לה נפקות על עילת המעצר, ובשים לב לגילו הצעיר של המשיב ולכך שעברו הפלילי אינו מכביד, הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של המשיב למעצר בית מלא בפיקוח הוריו, לצד תנאים מגבילים נוספים (להלן: ההחלטה הראשונה).

6. על החלטה זו הגישה המדינה ערר לבית משפט זה, במסגרתו נטען, בעיקרו של דבר, כי קיימות ראיות לכאורה הקושרות את המשיב לביצוע העבירות, וכן כי אין בתנאים שנקבעו במסגרת ההחלטה הראשונה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיב (בש"פ 3690/19) (להלן: הערר הראשון).

7. במסגרת דיון שהתקיים בפני כב' השופט נ' סולברג ביום 6.6.2019, הסכימו הצדדים על קבלת הערר הראשון במובן זה שהמשיב ישוב למעצר עד למתן החלטה אחרת בבית המשפט המחוזי; וכן על קבלת תסקיר מטעם שירות המבחן. יצוין כי סוגיית עוצמת הראיות לכאורה לא הוכרעה במסגרת הערר הראשון.

8. ביום 26.6.2019 הוגש לבית המשפט המחוזי תסקיר מטעם שירות המבחן בעניינו של המשיב. במסגרת התסקיר ציין שירות המבחן כי המשיב מתקשה לקחת אחריות ולהתבונן באופן ביקורתי על מעשיו, ובתוך כך שולל כל התנהגות חריגה ודפוסים אלימים כלפי אחרים. לאור האמור, העריך שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון להישנות ביצוע עבירות והתנהגות אלימה מצד המשיב בעתיד. לצד זאת, צוין כי המשיב בעל יכולות להתמיד במקום עבודתו, וכן כי הוא מביע נכונות להשתלב במסגרת טיפולית. אשר להוריו של המשיב, שירות המבחן התרשם כי מדובר בהורים רציניים ואחראים, ואולם ציין כי ניכר שההורים מתקשים להכיר בהתנהגותו השולית והשלילית של המשיב, ולפיכך יתכן ויתקשו

לזהות גורמי סיכון שעלולים להיווצר בזמן שהותו בביתם, תחת פיקוחם. עוד העריך שירות המבחן, כי המשיב ניהל עובר למעצרו קשרים שוליים בבית הוריו. לפיכך, בשקלול כל האמור, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו של המשיב לחלופת מעצר.

9. בדיון שהתקיים ביום 1.7.2019 בבית המשפט המחוזי עמדה המדינה על חומרת העבירות המיוחסות למשיב, וטענה כי לא מתקיימים במקרה דנן הטעמים המיוחדים וכבדי המשקל המצדיקים לסטות מהמלצת שירות המבחן. המשיב טען מנגד כי עוצמת הראיות כפי שנקבעה במסגרת ההחלטה הראשונה מטה את נקודת האיזון אל עבר העברת המשיב למעצר באיזוק אלקטרוני, וזאת בשים לב להתרשמותו החיובית של שירות המבחן מהוריו של המשיב ככאלה שיוכלו למלא אחר תפקידם כמפקחים.

10. בית המשפט המחוזי קבע בהחלטתו כי בנסיבות העניין, יש להורות על מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני בבית הוריו, תחת פיקוחם; לצד הפקדה כספית בסך של 10,000 ש"ח; חתימת ערבות עצמית וצד ג' כל אחת על סך של 30,000 ש"ח; צו עיכוב יציאה מן הארץ והפקדת דרכון במזכירות בית המשפט; וכן התייצבות לדיונים בליווי מי מהעורבים (להלן: ההחלטה השנייה). בתוך כך, נקבע כי יש בתנאים האמורים כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן המשיב.

על החלטה זו של בית המשפט המחוזי נסב הערר שלפניי.

הערר דנן

11. במסגרת הערר טוענת המדינה, בעיקרו של דבר, כי אין בתנאים שנקבעו בהחלטה השנייה כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב, וזאת בשים לב לנסיבות ביצוע העבירות, לעברו הפלילי של המשיב, לזהות המפקחים שנבחרו ולכך שבית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני בבית הוריו, שם הוא ניהל, לפי הערכת שירות המבחן, את קשריו השוליים. עוד טוענת המדינה כי מסוכנותו של המשיב מתגברת לנוכח העובדה שהנשק ששימש את הנאשמים לביצוע העבירות טרם נתפס. בנוסף, המדינה טוענת כי במקרה דנן לא היה מקום לסטות מהמלצת שירות המבחן, סטייה אשר תיעשה במקרים חריגים בלבד, וכן כי בית המשפט המחוזי לא הבהיר מהם "הטעמים המיוחדים" המצדיקים להסתפק במקרה דנן במעצר בפיקוח אלקטרוני, כמצוות סעיף 22ב(ב) לחוק המעצרים.

12. בדיון שהתקיים לפניי ביום 11.7.2019 טענה המדינה, בין היתר, כי עוצמת הראיות הלכאוריות בתיק מספיקה על-מנת לעצור את העורר עד תום ההליכים מאחורי סורג ובריח. המשיב התנגד להעלאת כל טענה בנוגע לעוצמת הראיות לכאורה, שכן טענות מעין אלה לא נכללו בעררה של המדינה. כמו כן, המשיב טען כי לנוכח קביעותיו של בית המשפט המחוזי בדבר עוצמת הראיות במסגרת ההחלטה הראשונה, יש במעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני ובתנאים שנקבעו במסגרת ההחלטה השנייה כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב. עוד נטען, כי בית המשפט המחוזי התרשם באופן ישיר מהוריו של המשיב, ומצא לנכון לסטות מהמלצת שירות המבחן לנוכח התרשמותו החיובית מהם.

דיון והכרעה

13. לאחר העיון בערר ושמיעת טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל.

בפתח הדברים אציין כי סוגיית הראיות לכאורה ועוצמתן טרם הוכרעה בבית משפט זה, והיא נותרה פתוחה. במסגרת החלטתו בערר הראשון קבע השופט נ' סולברג כי לנוכח הסכמת הצדדים להשיב את הדין לבית המשפט המחוזי, אין מקום "להכריע בעוצמת הראיות, כאשר אין עוררין על כך שיש די ראיות לכאורה להוכחת מעשיהם של המשיבים" (ראו: בש"פ 3690/19). לפיכך, ברי כי טענותיה של המדינה בנוגע לעניין זה שמורות לה. יחד עם זאת, במסגרת הערר דנן המדינה כלל לא התייחסה לסוגיה זו, ומשכך לא היה מקום לאפשר לה להעלות את טענותיה בעניין זה בעל-פה במסגרת הדין בערר, מבלי שניתנה למשיב, מראש, הזדמנות להתייחס לכך.

לפיכך, לצורך החלטה זו בלבד, מוכנה אני להניח כי כפי שקבע בית המשפט המחוזי בהחלטה הראשונה, בחומר הראיות יש "פוטנציאל להרשעתו של המשיב", אך הראיות הנסיבתיות "אינן מוליכות, בשלב זה, למסקנה אחת". זאת, לנוכח המסקנה אליה הגעתי כי, בין כך ובין כך, יש לקבל את הערר אך בשל מסוכנותו של המשיב והקושי במעצרו באיזוק אלקטרוני בתנאים שנקבעו במסגרת ההחלטה השנייה, כפי שיפורט להלן.

14. במוקד הערר ניצבת, כאמור, שאלת מסוכנותו של המשיב. סעיף 21(ב) לחוק המעצרים מורנו כי אין לעצור נאשם עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים כנגדו, אלא אם אין בנמצא חלופת מעצר הולמת שיש בכוחה לאיין את המסוכנות הנשקפת מן הנאשם. במקרה דנן, בית המשפט המחוזי הורה, כאמור, על מעצרו של המשיב באיזוק אלקטרוני, בבית הוריו ובפיקוחם, לצד תנאים מגבילים נוספים. ואולם, אני סבורה כי אין בכך כדי לאיין את מסוכנותו של המשיב.

כתב האישום מייחס למשיב עבירות חמורות ביותר, המקימות חזקת מסוכנות סטטוטורית. לצד זאת, נסיבות ביצוע העבירות, ובתוך כך האיומים והשימוש באקדח, מלמדות אף הן על המסוכנות הרבה הנשקפת מן המשיב (ראו למשל: בש"פ 5979/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה ח' (22.8.2010); בש"פ 1876/11 עוזרי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (15.3.2011)). הקושי להפיג את המסוכנות מתעצם גם לנוכח עברו הפלילי של המשיב, וכן לאור העובדה שהמשיב ביצע את העבירות כשמאסר על תנאי תלוי ועומד כנגדו, דבר אשר מעצים אף הוא את מסוכנותו (ראו והשוו: בש"פ 5958/01 אקסלרוד נ' מדינת ישראל (22.8.2001); בש"פ 4568/12 שלבאיה נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (20.6.2012)). לכך יש להוסיף את העובדה שהנשק ששימש את הנאשמים לביצוע העבירות טרם נתפס, וכבר נקבע כי במקרים כאלה יש לייחס לנאשמים רמת מסוכנות גבוהה (ראו למשל: בש"פ 9939/09 סדיר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (17.12.2009); בש"פ 5142/13 מדינת ישראל נ' אדרי, פסקה 6 (21.7.2013)).

15. יתר על כן, במסגרת ההחלטה השנייה סטה בית המשפט המחוזי מהערכת שירות המבחן לגבי יכולת ההורים לפקח על המשיב באופן שיאיין את מסוכנותו, כמו גם לגבי ההשפעה השלילית שעלולה להיות לחזרתו של המשיב לבית הוריו. כזכור, שירות המבחן עמד על כך שקיים סיכון שהמשיב ישוב למעורבות בפלילים ובמיוחד לביצוע עבירות אלימות, אם ישוחרר לחלופת מעצר בבית הוריו. זאת, בין היתר לנוכח קשייו להתבונן באופן מעמיק בהתנהגויותיו השליליות, ולאור עברו הפלילי והקשרים השוליים שניהל, עובר למעצרו, באזור מגוריו. אמנם כן, המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט, ואולם במקרים שבהם ממליץ שירות המבחן שלא לשחרר נאשם לחלופת מעצר, פסיקתו של בית משפט זה קבעה כי אין לסטות מהמלצתו אלא במקרים חריגים ומטעמים כבדי משקל (ראו למשל: בש"פ 6626/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (21.9.2010); בש"פ 8028/16 חיינסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (14.11.2016)).

בענייננו, בית המשפט המחוזי הורה אמנם על מעצרו של המשיב באיזוקאלקטרוני, ולא על שחרורו למעצר בית בפיקוח הוריו - החלופה אליה התייחס שירות המבחן במסגרת התסקיר - ואולם בית המשפט המחוזי לא מנה מהם הטעמים בגינם ראוי לסטות מהמלצת שירות המבחן בנוגע למקום החלופה המוצע כמו גם ליכולת הוריו של המשיב לפקח עליו. לפיכך, ולאור האמור בתסקיר שירות המבחן, כמפורט לעיל - לא שוכנעתי כי ראוי היה לסטות במקרה דנן מהמלצת שירות המבחן בנוגע לעניינים אלה.

16. בנסיבות אלה, לאור כל האמור לעיל, ומבלי להטיל דופי בהוריו של המשיב, אשר הוצעו כמפקחים, אני סבורה כי ראוי לאמץ את עמדת שירות המבחן לפיה אין מקום לאפשר את חזרתו של המשיב לבית מגוריו, בפיקוח הוריו.

17. אשר על כן, הערר מתקבל. יודגש, כי אין בכך כדי לשלול את האפשרות לשקול את שחרורו של המשיב לחלופת מעצר בעתיד, אם יחול שינוי בנסיבות או אם תוצע חלופת מעצר אשר יהיה בה כדי לאיין את מסוכנותו.

ניתנה היום, י"ב בתמוז התשע"ט (15.7.2019).

שׁוֹפֵט